

Gorše proti Slovinsku, rozsudek ze dne 6. 3. 2025 - Požadavek nestrannosti a zásada presumpce nevinny v kontextu rozhodnutí schvalujícího dohody o vině a trestu spoluobviněných stěžovatele

Stěžovatel: Gorše

Žalovaný stát: Slovinsko

Číslo stížnosti: 47186/21

Datum: 06.03.2025

Článek Úmluvy: čl. 6 odst. 1
čl. 6 odst. 2

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: dohoda o vině a trestu, nestranný soud, presumpce nevinny, spravedlivý proces

Český právní řád: čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod
čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod
§ 175a a násl. zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád
§ 2 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád
§ 30 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

Významnost: 2

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 1/2026

Gorše proti Slovinsku, rozsudek ze dne 6. 3. 2025

Autorský komentář

Rozsudek ve věci Gorše proti Slovinsku je dalším příspěvkem do dnes již ustálené judikatury Evropského soudu pro lidská práva zabývající se problematikou presumpce nevinny a požadavkem na nestrannost postupu soudu v trestních věcech více obviněných, které nejsou zpravidla projednávány ve společném řízení.

Evropský soud pro lidská práva se pro tentokrát zaobíral případem stěžovatele, který byl vnitrostátními (slovinskými) soudy odsouzen za zneužití pravomoci úřední osoby a legalizaci výnosů z trestné činnosti. O jeho vině rozhodoval jakožto předseda senátu stejný soudce, který již dříve rozhodl na základě dohody o vině a trestu o odsouzení stěžovatelových spoluobviněných za podíl na

spáchání stejných trestných činů. Přitom rozsudky vůči těmto spoluobviněným výslovně označovaly stěžovatele za „pachatele“ a podrobně odkazovaly na jeho roli v trestných činech, za které byli spoluobvinění odsouzeni. Odkazy na osoby stěžovatele však nebyly formulovány tak, aby z nich vyplývalo, že v předmětné době byl pouze obviněn a stíhán v samostatném řízení. Soud v dané věci naznal, že nebyl dodržen požadavek nestrannosti soudce ani zásada presumpce nevinny a konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 i 2 Úmluvy.

Soud tímto rozsudkem navázal na svá dřívější rozhodnutí, v nichž posuzoval požadavky čl. 6 odst. 1, popřípadě odst. 2 Úmluvy, za situace, kdy jsou dány trestní věci několika obviněných, které nejsou projednávány ve společném řízení. Výběr rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva pro justiční praxi na některá z těchto rozhodnutí již upozornil. Podobnou tematikou se například zabývaly nedávné rozsudky ze dne 17. 9. 2024, C. O. proti Německu, č. 16678/22[1]; a ze dne 15. 2. 2024, Krátky proti Slovensku, č. 35025/20[2], v nichž Soud na věci nahlížel optikou čl. 6 odst. 2 Úmluvy; či rozsudky ze dne 25. 11. 2021, Mucha proti Slovensku, č. 63703/19; a ze dne 16. 2. 2021, Meng proti Německu, č. 1128/17, v nichž Soud dovedl porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy. V předmětném případě, tedy ve věci Gorše, pak Soud konstatoval porušení obou těchto odstavců čl. 6. Na rozhodnutí ve věci Gorše pak tematicky navazuje i později vydané rozhodnutí Bouša proti České republice (rozhodnutí ze dne 3. 6. 2025, Bouša proti České republice, č. 34067/23[3]).

V rozsudku C. O. proti Německu Soud shledal, že nedošlo k porušení čl. 6 odst. 2 Úmluvy. Tento případ se sice netýkal uzavření dohody o vině a trestu ostatních spoluobviněných, neboť o jejich vině bylo vzhledem k jejich doznání rozhodnuto před odsouzením stěžovatele, vůči kterému bylo vedeno samostatné řízení. V rozhodnutí o těchto spoluobviněných bylo podrobně popsáno i zapojení stěžovatele, kterého vnitrostátní soud označil za „samostatně stíhanou osobu“. Soud v tomto kontextu konstatoval, že předmětná tvrzení soudů neměla škodlivý účinek na řízení proti stěžovateli a označení stěžovatele za „samostatně stíhanou osobu“ zdůrazňovalo, že nerozhodují o jeho vině.

Naopak v rozsudku Krátky proti Slovensku Soud porušení čl. 6 odst. 2 dovedl. V tomto případě slovenský soud rozsudkem schválil dohodu o vině a trestu jiného obviněného, který byl společně se stěžovatelem zatčen pro organizovanou a drogovou trestnou činnost. Soud v tomto případě poukázal zejména na to, že vnitrostátní soud v rozsudku schvalujícím dohodu o vině a trestu dalšího obviněného stěžovatele označil za člena zločinecké skupiny zapojené do trestné činnosti, uvedl jeho plné jméno a neupozornil, že stěžovatel byl „stíhán samostatně“ nebo že se vnitrostátní soud v předmětném trestním řízení zabýval výhradně posouzením trestní odpovědnosti jeho spoluobviněného. Konečně vše zhoršila skutečnost, že soudce při veřejném vyhlášení rozsudku za přítomnosti médií zpočátku použil stěžovatelovo plné jméno. Na podkladě těchto skutečností Soud dovedl, že předmětná tvrzení se neomezovala na popis „stavu podezření“, ale představovala stěžovatele coby osobu, která se dopustila trestných činů.

Taktéž rozsudek Mucha proti Slovensku se týkal situace, kdy vnitrostátní soud rozhodl rozsudky o schválení dohod o vině a trestu ve věci spoluobviněných, kteří se dopustili organizované trestné činnosti. Tyto rozsudky odkazovaly na stěžovatele (který byl uveden iniciálami či přezdívkou). Vůči stěžovateli bylo před senátem složeným ze stejných (profesionálních) soudců následně vedeno samostatné řízení. Soud předmětnou otázku posuzoval jako otázku týkající se nestrannosti soudu ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy a případně zohlednil i hledisko stěžovatelova práva na presumpci nevinny. Poukázal na to, že odkazy na stěžovatele v rozsudcích ohledně dalších obviněných nebyly formulovány tak, aby naznačovaly, že stěžovatel byl v rozhodné době pouze obviněným a byl stíhán v samostatném trestním řízení ani že o jeho vině ještě nebylo pravomocně rozhodnuto. Jeho účast na jednání jeho spoluobviněných pak byla v těchto rozsudcích jasně vymezena. Podle Soudu měl navíc vnitrostátní soud (vzhledem k tomu, že považoval odsouzení stěžovatelových spoluobviněných za součást řízení vedeného proti němu) alespoň na první pohled zřejmou motivaci k tomu, aby rozhodl v souladu se svými dřívějšími rozsudky, jelikož rozporná zjištění učiněná v řízení proti stěžovateli by

mohla narušit věrohodnost rozsudků ostatních spoluobviněných. Soud konstatoval, že pochybnosti o nestrannosti rozhodujícího senátu byly opodstatněné.

Soud na rozsudek ve věci Gorše navázal rozhodnutím ve věci Bouša proti České republice, v němž dovedl nepřijatelnost stížnosti stěžovatele. Podobně jako v rozsudku ve věci Gorše se i toto rozhodnutí zabíralo problematikou práva na nestranný soud a presumpcí nevinu v situaci, kdy spoluobvinění stěžovatele byli dříve odsouzeni, resp. bylo rozhodnuto o schválení uzavřené dohody o vině a trestu, a se stěžovatelem, který takovou dohodu neuzavřel, bylo následně vedeno samostatné řízení. Stěžovatel byl odsouzen stejným senátem, který vydal rozsudek schvalující dohody o vině a trestu dalších spoluobviněných. Stěžovatel v něm byl jmenovitě označen a zároveň jej označoval jako osobu samostatně stíhanou. Podle Soudu není možné rozsudek ve věci Mucha interpretovat tak, že by trestní soud nemohl za žádných okolností identifikovat obviněného, o jehož vině bude teprve rozhodováno, jménem. Rozsudek podle něj uváděl nutné informace, neobsahoval právní hodnocení stěžovatelova jednání, neuváděl jej jako osobu, která naplnila skutkovou podstatu, neoznačoval jej za pachatele a uváděl ho jako osobu samostatně stíhanou. I přes výtku českým soudům, které výslovně neuvedly, že vina osoby, o níž teprve bude rozhodováno, nebyla pravomocně prokázána, se Soud rozhodl stížnost zamítnout.

V rámci předmětné tematiky pak lze nalézt i řadu judikátů českých soudů. Například lze zmínit nález Ústavního soudu ze dne 30. 9. 2025, sp. zn. I. ÚS 1941/25, který se týkal podjatosti senátu, který dříve rozhodl o dohodách o vině a trestu spoluobviněných. Ústavní soud se ve svém nálezu opřel o rozhodnutí ve věci Bouša, když dovedl, že stěžovatelovo právo na zákonného soudce nebylo předmětným rozsudkem krajského soudu porušeno.

Dále nelze opomenout usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2023, sp. zn. 5 Tdo 459/2023, uveřejněné pod č. 10/2024 Sb. rozh. tr., v němž se Nejvyšší soud odvolával mimo jiné na rozsudek Soudu ve věci Mucha. Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí konstatoval porušení presumpce nevinu dovolatelů, respektive práva obviněných na spravedlivý proces. Podle tohoto usnesení není důvodem pro vyloučení soudce bez dalšího zjištění, že soudce dříve uznal vinnou jinou osobu tímž skutkem kvalifikovaným jako trestný čin. Zahrnutí obviněného do popisu skutku soudem v jeho předcházejícím rozsudku ve věci jiné osoby nemá představovat porušení zásady presumpce nevinu, pakliže bylo nezbytné pro správné vystižení právní kvalifikace. Soud by však přitom měl jednoznačně vyjádřit, že je tento obviněný stíhaný v samostatném trestním řízení, jeho vina dosud nebyla zákonným způsobem prokázána a předmětný rozsudek se na něj nevztahuje. Dále Nejvyšší soud poukázal na význam slovní formulace a kontext, v němž byly použity.

Příkladem lze pak zmínit další rozhodnutí, týkající se předmětné tematiky, jako je usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2023, sp. zn. 11 Tdo 1025/2022; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2023, sp. zn. 8 Tdo 546/2023; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2025, sp. zn. 5 Tdo 505/2025; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2025, sp. zn. 11 Tdo 711/2024; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. 5 Tdo 219/2025; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2024, sp. zn. 11 Tdo 767/2024; dále také usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2023, sp. zn. IV. ÚS 1340/22; či usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 1. 2025, sp. zn. III. ÚS 3329/24.

Lze shrnout, že rozsudek ve věci Gorše dále rozvíjí judikaturu Soudu s ohledem na požadavek nestrannosti soudu a zásady presumpce nevinu v situacích více obviněných, kdy vůči některým obviněným je (z důvodu sjednání dohody o vině a trestu) vedeno samostatné řízení. Soud v tomto rozhodnutí systematicky shrnuje závěry své dřívější judikatury, které následně v daném případě aplikuje. Soud se v tomto případě rozhodl vzhledem k provázanosti otázek vznesených stěžovatelem posoudit aspekt nestrannosti i presumpce nevinu společně. Pro českou rozhodovací praxi, která reflektuje závěry jeho dřívější judikatury (viz výše uvedená rozhodnutí českých soudů) je pak podstatný také proto, že přináší další objasnění pro vnitrostátní soudy, jak správně postupovat

v obdobných případech.

(JUDr. Petr Škvain, Ph.D.; Mgr. Jana Zápotocká)

ÚVOD

1. Případ se týká trestního řízení proti stěžovateli, v němž byl odsouzen mimo jiné za zneužití pravomoci úřední osoby a legalizaci výnosů z trestné činnosti soudcem, který před zahájením soudního řízení přijal přiznání viny dvou spoluobviněných stěžovatele, kteří byli obviněni z toho, že mu napomáhali při spáchání trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby a ze spolčení se stěžovatelem za účelem spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti. Případ vyvolává otázky podle čl. 6 odst. 1 a 2 Úmluvy.

SKUTKOVÝ STAV

(...)

5. Stěžovatel byl právníkem a osobou s licenci pro výkon funkce insolvenčního správce. Dne 13. 2. 2013 byl zadržen a obviněn z podvodu v rámci podnikání, zneužití pravomoci úřední osoby a legalizace výnosů z trestné činnosti v souvislosti s výkonem funkce likvidátora společnosti v insolvenční H. K. V souvislosti se stejnými událostmi bylo obviněno několik dalších osob.

6. V říjnu 2013 uzavřely dvě stěžovatelovy spoluobviněné, P. K. a S. S., dohody o vině a trestu se státním zastupitelstvím, v nichž se doznaly k napomáhání k trestnému činu zneužití pravomoci úřední osoby a ke spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti.

7. Dne 12. 11. 2013 konal Okresní soud v Koperu, konkrétně soudce J. G. jako samosoudce, předběžné projednání, během kterého byly přečteny dohody o vině a trestu. Soud přijal „přiznání viny“ obviněných (*priznanje krivde*) (dále také „prohlášení viny“) a „dohody o přiznání viny“ (*sporazum o priznanju krivde*) (dále také „dohody o vině a trestu“). Shledal, že obviněné chápaly právní povahu a důsledky svých prohlášení, která učinila dobrovolně, jasně a úplně a byla podložena dalšími důkazy ve spisu. Téhož dne soud vynesl rozsudky vůči P. K. a S. S., které byly založeny na jejich prohlášeních, a určil jejich tresty. Rozsudky vůči P. K. a S. S. poměrně podrobně popisovaly trestnou činnost spoluobviněných a dalších osob, včetně stěžovatele, a uváděly, že P. K. a S. S. úmyslně napomáhaly stěžovateli při spáchání trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby a že se s ním spolčily za účelem spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti. Především ve výročních rozsudcích bylo uvedeno, že P. K. a S. S., jednajíc jménem určitých společností, „úmyslně napomáhaly Brane Goršemu při spáchání trestného činu [zneužití pravomoci úřední osoby] tím, že souhlasily s utajením skutečnosti, že byl novým věřitelem společnosti H. K., která byla v insolvenční“. Dále se v nich uvádělo, že P. K. a S. S. spolu s určitými dalšími osobami „nakládaly s finančními aktivy, o nichž věděly, že byly získány spácháním trestných činů [mj. zneužitím pravomoci úřední osoby], jejichž pachatelem byl Gorše...“

8. Dne 14. 11. 2013 se konalo předběžné projednání ve věci stěžovatele před soudcem J. G. Stěžovatel uvedl, že svou vinu neprohlašuje. Téhož dne jeho zástupce požádal podle § 39 odst. 1 a 6 trestního řádu (dále jen „tr. ř.“ ...) o vyloučení soudce J. G., který přijal prohlášení viny P. K. a S. S., s tím, že přijetí prohlášení viny od údajných spolupachatelů nutně předpokládá, že stěžovatel spáchal tvrzené trestné činy jako hlavní pachatel, i když soudní řízení vůči jeho osobě ještě ani nezačalo.

9. Dne 15. 11. 2013 předsedkyně Okresního soudu v Koperu *ad interim* zamítla žádost o vyloučení s tím, že soudce J. G. vedl řízení v souladu se zákonem a že nic nenavštěvovalo tomu, že by již rozhodl, že je stěžovatel vinný. Rovněž uvedla, že pouhý subjektivní názor stěžovatele, který nebyl podložen žádnými konkrétními skutečnostmi, které by vyvolávaly objektivní pochybnosti o nestrannosti soudce

J. G., nemohl odůvodnit jeho vyloučení.

10. Během soudního řízení, které se konalo před senátem složeným z předsedy senátu, soudce J. G., a dvou laických přísedících, stěžovatel spáchání tvrzených trestných činů popřel. V průběhu řízení soud vyslechl třicet osm svědků a provedl dva znalecké posudky. Součástí dokazování byly výslechy P. K. a S. S. jako svědkyň. Dne 15. 4. 2014 byl stěžovatel odsouzen za trestné činy podvodu v rámci podnikání, zneužití pravomoci úřední osoby a legalizace výnosů z trestné činnosti a byl mu uložen trest odnětí svobody v délce deseti let a peněžitý trest. Několik dalších spoluobviněných bylo rovněž odsouzeno za legalizaci výnosů z trestné činnosti. Rozsudek, který má 143 stran, odkazuje na prohlášení viny P. K. a S. S. například následovně:

„... je třeba znovu zdůraznit, že S. S. a P. K. prohlásily vinu v souvislosti se vznesenými trestními obviněními a soud na základě shromážděných důkazů shledává, že P. K. jasně prohlásila, že její společnost O. [...] bude kupovat pohledávky od věřitelů [předstíraně] (*formalno*) ...“

„Zde je třeba znovu poukázat na to, že obžalovaná S. S. prohlásila, že se dopustila trestných činů, z nichž byla obviněna při předběžném projednání, stejně jako P. K. Nelze také tvrdit, že P. K. prohlásila svoji vinu pouze proto, aby se vyhnula trestu odnětí svobody, nebo že S. S. tak učinila z důvodu nemoci, protože jejich prohlášení jsou potvrzena dalšími důkazy ve spisu.“

11. Dne 21. 7. 2014 podal stěžovatel odvolání, v němž mimo jiné tvrdil, že řízení nebylo vedeno v souladu se zákonem, protože soudce J. G. neměl při jeho soudním řízení předsedat senátu. Podle podání stěžovatele soudce J. G. přijal dohody o vině a trestu P. K. a S. S. na základě předpokladu, že se stěžovatel skutečně dopustil tvrzeného trestného činu, ačkoli řízení proti němu ještě ani nezačalo. Zdůraznil, že byl označen za „pachatele“ predikativního trestného činu, z něhož pocházely „špinavé peníze“.

12. Dne 28. 11. 2014 Vrchní soud v Koperu částečně vyhověl odvolání a zprostil stěžovatele obvinění z podvodu v rámci podnikání a částečně i z obvinění ze zneužití pravomoci úřední osoby. Zbývající části odvolání však zamítl, včetně stížnosti týkající se žádosti o vyloučení soudce J. G. Dospěl k závěru, že ačkoli soudce před zahájením soudního řízení prostudoval spis a vytvořil si názor na prohlášení viny, posoudil všechny důkazy týkající se obviněných, kteří svou vinu neprohlásili, během řízení vůči jejich osobě. Úlohou soudce bylo vynést rozhodnutí o těchto obviněných pouze na základě důkazů přezkoumaných během řízení proti nim a posouzení viny mělo být provedeno individuálně pro každého obviněného. Přijetí prohlášení viny některých obžalovaných neznamenovalo, že soudce nemohl být nestranný vůči ostatním obviněným, a řízení mohlo stále vést k odlišným závěrům ohledně viny těch, kteří během předběžného projednání svoji vinu neprohlásili.

13. Dne 14. 1. 2015 stěžovatel požádal o přezkum u Nejvyššího soudu (prostřednictvím žádosti o ochranu zákonnosti), v níž zopakoval, že soudce J. G. měl být vyloučen poté, co přijal prohlášení viny P. K. a S. S. Stěžovatel argumentoval, že v případech trestných činů spáchaných účastníkem (vedlejší osobou), jako je napomáhání trestnému činu, přijetí dohody o vině a trestu soudcem nutně implikovalo jeho názor, že trestný čin byl spáchán obviněným jako hlavním pachatelem. Účastník nemohl být trestně odpovědný, aniž by trestný čin spáchal nebo se o něj alespoň pokusil hlavní pachatel. Obvinění z legalizace výnosů z trestné činnosti navíc implikovalo manipulaci se „špinavými“ penězi získanými prostřednictvím predikativního trestného činu, který byl v tomto případě, před jeho soudním řízením, přičítán stěžovateli.

14. Dne 14. 4. 2016 Nejvyšší soud částečně vyhověl žádosti o ochranu zákonnosti, zrušil některé body odsuzujícího rozsudku v částech týkajících se trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti a zbytek žádosti zamítl. Stěžovatel tedy zůstal odsouzen za legalizaci výnosů z trestné činnosti a zneužití pravomoci úřední osoby a byl nakonec odsouzen k trestu odnětí svobody na čtyři roky a dva měsíce a k peněžitému trestu. Pokud jde o námitky stěžovatele ohledně údajné absence

nestrannosti soudce J. G., Nejvyšší soud rozhodl, že § 39 odst. 2 a 3 tr. ř. ... se na danou situaci nevztahuje. Dále odkázal na důvody uvedené Vrchním soudem v Koperu a poznamenal, že situace stěžovatele byla srovnatelná s jeho dřívějším rozsudkem ve věci přijetí prohlášení viny spoluobviněných, kteří se účastnili stejné loupeže jako spoluobviněný, který svou vinu nedoznal ... Podle názoru Nejvyššího soudu, pokud bylo jednání soudce v souladu s ustanoveními trestního řádu, nemohlo z hlediska § 39 odst. 1 a 6 tr. ř. ... vyvolat pochybnosti o jeho nestrannosti.

15. Dne 14. 7. 2016 podal stěžovatel ústavní stížnost proti rozsudku Nejvyššího soudu a návrh na přezkum ústavnosti některých ustanovení trestního zákoníku, v němž mimo jiné tvrdil, že tato ustanovení nejsou v souladu se zásadou legality. Pokud jde o stížnost týkající se údajné absence nestrannosti soudce J. G., stěžovatel zopakoval svůj argument, že rozsudky proti P. K. a S. S. implikovaly předčasné posouzení jeho vlastní viny a že existovala nevyhnutelná souvislost mezi trestnými činy, z nichž byl obviněn, a trestnými činy, z nichž byly obviněny P. K. a S. S. Podle jeho názoru se vztah mezi několika hlavními pachateli, kteří společně spáchali trestný čin, lišil od vztahu mezi účastníky a hlavním pachatelem. Soudce, který přijal prohlášení viny od účastníka, vycházel z předpokladu, že hlavní trestný čin byl spáchán. Totéž platilo pro souvislost mezi trestným činem legalizace výnosů z trestné činnosti a predikativním trestným činem, z něhož „špinavé“ peníze pocházely. Podle tvrzení stěžovatele vyvolával postup v daném případě dojem předpojatosti, a to jak v subjektivním, tak v objektivním smyslu.

16. Dne 7. 5. 2021 Ústavní soud rozhodl o nepřijetí ústavní stížnosti k projednání a odmítl návrh stěžovatele na přezkum ústavnosti.

(...)

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 A 2 ÚMLUVY

41. Stěžovatel na základě čl. 6 Úmluvy namítal, že soudce J. G. vyjádřil svůj názor na jeho vinu v řízení proti P. K. a S. S., tedy ještě před zahájením jeho soudního řízení. Tvrdil, že soudce J. G. proto nemohl být považován za nestranného.

42. Soud poznamenává, že vláda byla vyzvána, aby se vyjádřila ke stížnosti stěžovatele s ohledem na požadavek nestrannosti a presumpci nevinny zakotvené v čl. 6 odst. 1 a 2 Úmluvy. Soud, který je výlučně oprávněn posoudit právní kvalifikaci skutkového stavu věci (viz rozsudek velkého senátu ze dne 20. 3. 2018, Radomilja a ostatní proti Chorvatsku, č. 37685/10 a 22768/12, body 114 a 126), přezkoumá stížnost z hlediska výše uvedených ustanovení, která v relevantní části znějí takto:

„1. Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě ... projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne ... o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.

2. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, se považuje za nevinného, dokud jeho vina nebyla prokázána zákonným způsobem.“

(...)

B. Věcné posouzení

(...)

2. Posouzení Soudu

(a) Zásady týkající se nestrannosti

49. Obecné zásady týkající se nestrannosti, včetně těch, které se vztahují k nestrannosti v souvislosti s účastí soudce na předchozích rozhodnutích týkajících se stejné věci, byly stanoveny v rozsudku Soudu ve věci Meng proti Německu (rozsudek ze dne 16. 2. 2021, č. 1128/17, body 42–52). Soud nicméně poznamenává, že při uplatňování subjektivního testu soustavně zastává názor, že osobní nestrannost soudce musí být předpokládána, dokud není prokázán opak (viz také rozsudek ze dne 6. 6. 2000, Morel proti Francii, č. 34130/96, bod 41; rozsudek velkého senátu ze dne 15. 12. 2005, Kyprianou proti Kypru, č. 73797/01, bod 119; a rozsudek ze dne 28. 6. 2011, Miminoshvili proti Rusku, č. 20197/03, bod 113).

50. Pokud jde o objektivní test, lze zásady, které jsou pro předmětnou věc nejrelevantnější, shrnout takto (viz rozsudek ze dne 18. 3. 2021, Mucha proti Slovensku, č. 63703/19, bod 49):

- Samotná skutečnost, že soudce již dříve rozhodoval o totožném trestném činu, nemůže sama o sobě odůvodnit obavy o jeho nestrannost. Stejně tak samotná skutečnost, že soudce již rozhodnul o podobných, ale nesouvisejících trestních obviněních, nebo že již soudil spoluobviněného v samostatném trestním řízení, není sama o sobě dostatečným důvodem k pochybnostem o nestrannosti tohoto soudce v pozdější věci.

- Otázka nestrannosti soudce však vyvstává, pokud dřívější rozsudek již obsahuje podrobné posouzení role osoby, která byla obviněna v souvislosti s trestným činem spáchaným několika osobami, ale která dosud nebyla postavena před soud, a to zejména pokud dřívější rozsudek obsahuje konkrétní kategorizaci účasti stěžovatele na trestném činu nebo jasné stanovení, že osoba, která dosud nebyla postavena před soud, splnila všechna kritéria požadovaná pro spáchání trestného činu. V závislosti od okolností konkrétního případu mohou být takové skutečnosti považovány za předjímání otázky viny osoby souzené v pozdějším řízení, a mohou tak vést k objektivně odůvodněným pochybnostem, že vnitrostátní soud měl již od počátku soudního řízení předpojatý názor ohledně skutkových okolností týkajících se této osoby.

(b) Zásady týkající se presumpce nevinny

51. Soud opakuje, že presumpce nevinny zakotvená v čl. 6 odst. 2 je jedním z prvků spravedlivého trestního řízení, který je vyžadován odstavcem 1 tohoto článku (viz mimo jiné rozsudek ze dne 10. 2. 1995, *Alenet de Ribemont* proti Francii, č. 15175/89, bod 35; a rozsudek ze dne 29. 4. 2014, *Natsvlshvili a Togonidze* proti Gruzii, č. 9043/05, bod 103). Článek 6 odst. 2 zakazuje soudu předčasně vyjádřit názor, že osoba „obviněná z trestného činu“ je vinna, dokud to nebylo prokázáno v souladu se zákonem (viz mimo jiné rozsudek ze dne 25. 3. 1983, *Minelli* proti Švýcarsku, bod 37; a rozsudek ze dne 8. 4. 2010, *Peša* proti Chorvatsku, č. 40523/08, bod 138).

52. Soud v této souvislosti opakuje, že je třeba jasně rozlišovat mezi tvrzením, že někdo je pouze podezřelý ze spáchání trestného činu, a jasným prohlášením, že jednotlivec spáchal daný trestný čin, aniž by byl pravomocně odsouzen. V tomto ohledu má zásadní význam použití formulace (viz rozsudek ze dne 10. 10. 2000, *Daktaras* proti Litvě, č. 42095/98, bod 41; rozsudek ze dne 3. 10. 2002, *Böhmer* proti Německu, č. 37568/97, bod 56; a rozsudek ze dne 23. 10. 2008, *Khuzhin a ostatní* proti Rusku, č. 13470/02, bod 94). Soud dále poukázal na to, že to, zda prohlášení úředních osob porušuje zásadu presumpce nevinny, musí být posuzováno v kontextu konkrétních okolností, za nichž bylo sporné prohlášení učiněno (viz rozsudek *Daktaras*, cit. výše, bod 43; rozsudek ze dne 28. 4. 2005, *A. L.* proti Německu, č. 72758/01, bod 31; a rozsudek ze dne 24. 1. 2017, *Paulikas* proti Litvě, č. 57435/09, bod 55). Při zohlednění povahy a kontextu konkrétního řízení nemusí být ani použití některých nešťastných výrazů rozhodující. Judikatura Soudu poskytuje několik příkladů, kdy nebylo shledáno porušení čl. 6 odst. 2, i když bylo vyjádření vnitrostátních orgánů a soudů

předmětem kritiky (viz rozsudek velkého senátu ze dne 11. 6. 2024, Nealon a Hallam proti Spojenému království, č. 32483/19 a 35049/19, bod 176; a rozsudek velkého senátu ze dne 12. 7. 2013, Allen proti Spojenému království, č. 25424/09, bod 126, a případy zde citované).

53. Soud uznal, že v komplexních trestních řízeních, která se týkají několika osob, které nemohou být souzeny společně, může být při posuzování viny osob, které jsou souzeny, nevyhnutelné, aby soud odkázal na účast třetích osob, které mohou být později souzeny samostatně. Trestní soudy jsou povinny co nejpřesněji zjistit skutkový stav věci relevantní pro posouzení právní odpovědnosti obviněného a nemohou prezentovat zjištěné skutečnosti jako pouhá nepodložená tvrzení nebo podezření. To platí i pro skutečnosti týkající se účasti třetích osob. Pokud však musí být takové skutečnosti uvedeny, soudy by se měly vyvarovat poskytnutí více informací, než je nezbytné pro posouzení právní odpovědnosti obviněných v projednávané věci (viz rozsudek ze dne 27. 2. 2014, Karaman proti Německu, č. 17103/10, bod 64; a rozsudek ze dne 23. 2. 2016, Navalnyy a Ofitserov proti Rusku, č. 46632/13 a 28671/14, bod 99; viz také judikatura Soudního dvora Evropské unie^[4] ...).

(c) Uplatnění těchto zásad na projednávanou věc

54. S ohledem na provázanost otázek vznesených stěžovatelem, konkrétně tvrzenou absenci nestrannosti předsedy senátu a presumpci neviny, Soud posoudí tyto dva aspekty společně.

55. Konstatuje, že námitky stěžovatele vyplývají ze skutečnosti, že soudce J. G., který předsedal senátu, který ho odsoudil mimo jiné za zneužití pravomoci úřední osoby a legalizaci výnosů z trestné činnosti, již dříve odsoudil jeho spoluobviněné za účast na spáchání stejných trestných činů na základě dohody o vině a trestu a že soudce J. G. při vymezení těchto trestných činů ve svých rozsudcích vůči těmto spoluobviněným odkázal na roli stěžovatele v trestných činech, za které byly spoluobžalované odsouzeny.

56. Soud konstatuje, že senát soudu, který odsoudil stěžovatele, se skládal ze dvou laických přísedících a soudce J. G., profesionálního soudce. Jako profesionální soudce musí být soudce J. G. považován za lépe kvalifikovaného a vzhledem ke svým zkušenostem schopného se distancovat od diskuse a závěrů z předchozího řízení proti P. K. a S. S. (viz rozsudek ve věci Meng, cit. výše, bod 55). Soud s ohledem na předložené podklady rovněž shledává, že nic nenasvědčuje tomu, že by soudce J. G. jednal v řízení proti stěžovateli s jakoukoli osobní předpojatostí. Lze tedy předpokládat osobní nestrannost soudce (subjektivní test, viz výše uvedený bod 49). Soud dále poznamenává, že v řízení proti stěžovateli senát soudu sám vyslechl svědky, znalce a posoudil listinné důkazy a že byl v rozsudku, kterým stěžovatele odsoudil, povinen dospět k vlastním skutkovým a právním závěrům na základě důkazů provedených v řízení proti němu (viz výše uvedené body 10, 12 ... srov. také rozsudek ve věci Mucha, cit. výše, bod 51).

57. Ačkoli se jedná o důležité prvky při posuzování otázky, zda soud splnil požadavek nestrannosti podle čl. 6 odst. 1 v případě stěžovatele, nezbavují Soud povinnosti posoudit, zda rozsudky proti P. K. a S. S. obsahovaly závěry, které ve skutečnosti předjímalý otázku viny stěžovatele (viz rozsudek ve věci Meng, cit. výše, bod 57, s dalšími odkazy) a v objektivním smyslu podkopávaly nestrannost soudce, který předsedal senátu soudu, který stěžovatele odsoudil.

58. V této souvislosti by měl Soud přezkoumat dvě hlavní otázky, a to, zda bylo nutné v rozsudcích proti P. K. a S. S. odkazovat na účast stěžovatele na trestných činech, za které byly odsouzeny P. K. a S. S., a pokud ano, zda se tento odkaz omezoval na to, co bylo nezbytné pro zjištění viny P. K. a S. S., a zda byl formulován tak, aby se zabránilo jakékoli potenciální předpojatosti vůči stěžovateli (viz body 52 a 53 výše; viz také rozsudek ve věci Mucha, cit. výše, bod 60). Tyto otázky vyvstávají, i když byly rozsudky vůči P. K. a S. S. založeny na dohodách o vině a trestu, v nichž se tyto spoluobviněné

přiznaly ke konkrétním trestným činům (viz rozsudek ve věci Mucha, cit. výše, body 53-58 ...).

59. Soud se domnívá, že je především na smluvních státech, zejména na vnitrostátní legislativě, aby rozhodly o nejvhodnějším postupu, který se má použít, pokud se současně nerozhoduje o obviněních proti spoluobviněným, kteří se údajně podíleli na stejném trestném činu. Přístupy států k této otázce budou pravděpodobně záviset na specifikách příslušných právních a soudních systémů a budou souviset s vnitrostátní politikou v oblasti trestního soudnictví, a proto se mohou lišit, jak je patrné z komparativně právních údajů ... Bez ohledu na to, jaký přístup je zaujat, musí však být jednání a rozhodnutí vnitrostátních orgánů v souladu s požadavky Úmluvy.

60. Soud konstatuje, že ve Slovinsku platí obecně jednotný postup pro případy, kdy jsou obžalovaní obviněni z různých forem účasti na stejném trestném činu. Pokud však existuje více spoluobviněných, může být předběžné projednání vedeno s každým obviněným samostatně. Na předběžném projednání je obviněný vyzván, že může prohlásit svoji vinu, a je případně přezkoumána dohoda o vině a trestu ... Dohoda o vině a trestu nebo prohlášení viny, jsou-li přijaty, vedou k trestnímu odsouzení (podobná situace viz rozsudek ve věci Mucha, cit. výše, bod 54). Je-li případ vyřešen tímto způsobem, vnitrostátní soud veřejně vynese rozsudek, v němž uvede skutkovou i právní stránku věci, a výroková část rozsudku je formulována stejným způsobem jako u každého jiného rozsudku - zejména včetně zjištění, že obžalovaný byl odpovědný za dané jednání (nebo opomenutí), a tím spáchal trestný čin, z něhož byl obviněn. Pokud pouze někteří ze spoluobviněných, kteří se měli podílet na spáchání trestného činu, uzavřou dohodu o vině a trestu, soudce, který tyto dohody schválí vynesemím rozsudku, není podle vnitrostátního práva vyloučen z předsedání senátu, který projednává věci ostatních spoluobviněných, kteří se měli podílet na stejném trestném činu ...

61. Pokud jde o okolnosti projednávané věci, Soud poznamenává, že vzhledem k povaze trestných činů, z nichž byly P. K. a S. S. obviněny, mohlo být při popisu okolností týkajících se jejich trestného činu nevyhnutelné odkázat na třetí osoby a na roli, kterou údajně sehrál stěžovatel (viz bod 7 výše). Zbývá určit, zda s ohledem na míru podrobnosti a použité formulace tato zmínka o stěžovateli porušila záruky stanovené v čl. 6 odst. 1 a 2 (viz body 50, 52 a 53 výše).

62. Soud v této souvislosti poznamenává, že rozsudky schvalující dohody o vině a trestu spoluobviněných stěžovatele obsahovaly podrobný popis skutkových okolností týkajících se jejich trestných činů, včetně role stěžovatele v nich, a popis skutkových okolností trestného jednání, které bylo stěžovateli přičítáno (viz bod 7 výše). Ačkoli tyto rozsudky neobsahovaly žádné výslovné samostatné zjištění viny stěžovatele, v jejich výrokové části bylo uvedeno, že P. K. a S. S. úmyslně pomáhaly stěžovateli při spáchání trestného činu zneužitím pravomoci úřední osoby a že spolu s některými dalšími osobami nakládaly s finančními prostředky, o nichž věděly, že byly získány spácháním trestných činů, jejichž „pachatelem“ byl stěžovatel (viz bod 7 výše). Zdá se tedy, že senát soudu provedl právní posouzení jednání stěžovatele ještě před tím, než byl tento postaven před soud.

63. Soud považuje za zvláště důležité poznamenat, že předmětné rozsudky nejen obsahovaly skutkový popis údajné role stěžovatele, ale také se na něj odkazovaly, a to i v jejich výrokové části, jako na osobu, která spáchala trestný čin zneužitím pravomoci úřední osoby, který v té době, pokud jde o jeho osobu, byl pouze ve fázi trestního obvinění. Odkaz na to, že je „pachatelem“ tohoto trestného činu, nenechává žádné pochybnosti o tom, co vnitrostátní soud mínil sdělit. Bylo uvedeno celé jméno stěžovatele a odkazy na něj nebyly formulovány tak, aby naznačovaly, že v předmětné době byl pouze obviněn a stíhán v samostatném trestním řízení (srov. rozsudek ze dne 17. 9. 2024, C. O. proti Německu, č. 16678/22, bod 68). V odůvodnění rozsudků, jimiž byly P. K. a S. S. odsouzeny, ani jinde se neobjevuje žádné vysvětlení, že jeho vina nebyla po právu prokázána (viz rozsudek ve věci Mucha, cit. výše, bod 60; a judikatura Soudního dvora Evropské unie[5] ... srov. rozsudek ve věci Karaman, cit. výše, body 69 a 70). S ohledem na výše uvedené, zejména na odkaz na stěžovatele jako pachatele daného trestného činu a podrobný popis jeho jednání v rozsudcích proti P. K. a S. S., který jasně

naznačuje, že se tohoto trestného činu dopustil, není Soud přesvědčen, že bylo vynaloženo dostatečné úsilí, aby se v maximální možné míře zabránilo vytvoření dojmu, že stěžovatel již byl shledán vinným (srov. rozsudek ve věci Karaman, cit. výše, bod 70).

64. S ohledem na výše uvedené skutečnosti byly rozsudky proti stěžovatelovým spoluobviněným v rozporu s právem stěžovatele na presumpci neviny, dokud není prokázána jeho vina. Soud dále poznamenává, že ačkoli je zřejmé, že posouzení důkazů podporujících rozsudek založený na dohodě o vině a trestu se kvalitativně liší od posouzení prováděného na závěr běžného soudního řízení, kdy je verdikt vynesena na základě všech předložených důkazů (viz bod 46 výše). Soudce J. G. byl nicméně povinen přezkoumat důkazy proti P. K. a S. S. a na základě těchto podkladů dospět k závěru, že se dopustily trestných činů uvedených v dohodách o vině a trestu (viz body 7, ...). Soud považuje za nepotřebné přezkoumávat odkaz na dohody o vině a trestu P. K. a S. S. v rozsudku vůči stěžovateli (viz body 10, ...) a shledává, že stěžovatel měl oprávněný důvod se obávat, že soudce J. G., který ho nakonec odsoudil (srov. *mutatis mutandis* rozsudek ve věci C. O. proti Německu, cit. výše, bod 69), postrádal požadovanou nestrannost kvůli odkazu, který vůči němu učinil v rozsudcích proti P. K. a S. S. Soud v této souvislosti zdůrazňuje, že i zdání může mít určitý význam, nebo jinými slovy, „spravedlnost musí být nejen vykonávána, ale také musí být vidět, že je vykonávána“. V sázce je důvěra, kterou musí soudy v demokratické společnosti vzbuzovat u veřejnosti (viz mimo jiné rozsudek ze dne 20. 5. 2021, Beg S.p.a. proti Itálii, č. 5312/11, bod 132; a rozsudek velkého senátu ze dne 23. 4. 2015, Morice proti Francii, č. 29369/10, bod 78).

65. Na závěr Soud poznamenává, že vnitrostátní soudy, které se zabývaly žádostmi stěžovatele o nápravu, nezrušily rozsudek soudu prvního stupně z důvodu porušení Úmluvy, které Soud v tomto případě shledal. Při posuzování žádostí stěžovatele o nápravu se Vrchní soud v Koperu a Nejvyšší soud v podstatě omezily na konstatování, že soud prvního stupně byl povinen dospět k verdiktu o vině stěžovatele na základě důkazů přezkoumaných v soudním řízení proti němu (viz bod 12 výše) a že jednání soudce J. G. bylo v souladu s vnitrostátním právem (viz bod 14 výše). Tyto úvahy však nezohledňovaly všechny argumenty stěžovatele a neposuzovaly důležité aspekty tvrzeného porušení požadavku nestrannosti (viz body 11, 13, 56 a 57 výše). Navzdory tomuto, a přestože se Ústavní soud již dříve zabýval podobnými otázkami ..., se Ústavní soud rozhodl ústavní stížnost stěžovatele odmítnout (viz bod 16 výše). Soud konstatuje, že nedávné rozhodnutí Ústavního soudu ... odráželo zvýšenou pozornost věnovanou ochraně práva obviněného na nezávislý soud a presumpci neviny v situacích, jako je ta v projednávané věci – což je vývoj, který je skutečně vítán. Je však pravdou, že v předmětné věci vrcholné vnitrostátní soudy nenapravily procesní vady řízení v první instanci (viz rozsudek ve věci Meng, cit. výše, bod 64, a odkazy v něm uvedené).

66. Došlo tedy k porušení čl. 6 odst. 1 a 2 Úmluvy.

(...)

VÝROK

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ:

1. *Prohlašuje* stížnost za přijatelnou;
2. *Rozhoduje*, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 a 2 Úmluvy;

(...)

(Zpracovala: Mgr. Jana Zápotocká)

[2] Rozsudek dostupný v českém jazyce [zde](#).

[3] Rozhodnutí dostupné v českém jazyce [zde](#).

[4] Soud odkázal na judikaturu Soudního dvora, viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 18. 3. 2021, Pometon SpA proti Evropské komisi, C-440/19; rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 5. 9. 2019, AH a další, C-377/18; usnesení Soudního dvora Evropské unie ze dne 28. 5. 2020, UL a VM, C-709/18.

[5] Viz judikatura Soudního dvora uvedená výše.